

بسمه تعالی

تاریخ: ۱۳۹۲/۰۶/۰۴

کلاس پرونده: ۵۲۷/۸۹

شماره پرونده: ۵۳۸۲۲-۰۰۰۰۹۹۹۸۰۸۹

شماره بایگانی:

پیوست:

مدیریت محترم کل دیو خانه شورای نگهبان

با اهداء سلام:

بازگشت به نامه شماره ۹۰/۳۰/۴۱۹۸۸ مورخ ۱۳۹۰/۰۱/۰۴ به پیوست تصویر دادنامه

شماره ۳۳۶ مورخ ۱۳۹۲/۰۵/۱۴ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری جهت اطلاع و اقدام مقتضی

ارسال می شود.

دیو خانه شورای نگهبان
 شماره ثبت: ۹۲,۱۱,۵۲۰۴۴
 تاریخ ثبت: ۱۳۹۲/۷/۲۸
 کد پرونده: /
 سلامت ورود

دفتر هیات عمومی دیوان عدالت اداری
 تهران - خیابان بهشت (ضلع جنوبی پارک شهر) دیوان عدالت اداری تلفن ۸-۵۶۰۹۰۳۱

فلا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْلَمُوا
دادنامه

تاریخ: ۱۳۸۸

شماره:

پیوست:

بسم الله الرحمن الرحيم

شماره دادنامه: ۳۳۶

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۲/۵/۱۴

کلاس پرونده: ۵۲۷/۸۹

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای مهدی به آبادی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال مصوبه نود و پنجمین جلسه رسمی و علنی شورای اسلامی شهر گرگان که طی نامه شماره ۸۷/۲۷۷۳۴/۳ - ۱۳۸۷/۳/۲۶ به شهرداری گرگان ابلاغ شده است.

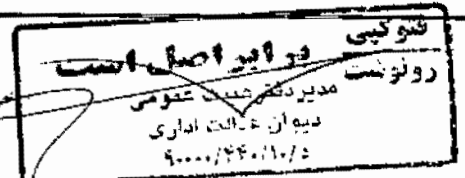
گردش کار: شاکی به موجب دادخواستی، ابطال مصوبه نود و پنجمین جلسه رسمی و علنی شورای اسلامی شهر گرگان را که طی نامه شماره ۸۷/۲۷۷۳۴/۳ - ۱۳۸۷/۳/۲۶ به شهرداری گرگان ابلاغ شده است، خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است:

" سلام علیکم "

احتراماً در اجرای قسمت دوم اصل ۱۷۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، به استحضار عالی می رساند، شورای اسلامی شهر گرگان در جلسه ۹۵ رسمی و علنی خود در مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۳ برابر درخواست شماره ۱۱۵۴۳/۹ - ۱۳۸۷/۳/۱۲ شهرداری گرگان طی شماره ۲۷۵۴۳/۸ - ۱۳۸۷/۳/۲۰ که برابر مصوبه ۸۷/۲۷۷۳۴/۳ - ۱۳۸۷/۳/۲۶ به شهرداری گرگان ابلاغ شده است تصویب کردند، که از کلیه چکهای برگشتی در هر سال مالی ۱ درصد به عنوان کارمزد برای همان سال و در صورت عدم پرداخت در سالهای بعد، به ازای هر سال نیم درصد به عنوان خسارت تاخیر تادیه از مؤدی وصول شود، نظر به این که اخذ مبالغ فوق الذکر تحت عنوان

۳۸۸

دیوان عدالت اداری (محل جرایم پارك شهر) دیوان عدالت اداری

فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا دادنامه

کارمزد و یا خسارت تاخیر تادیه خلاف قانون و شرع بوده و حتی تصویب آن خارج از اختیارات قانونی شورای اسلامی شهر گرگان در تصویب آن بوده است، لذا به استناد موارد مشروح قانونی ذیل، تقاضای ابطال مصوبه مذکور را از تاریخ اجرا استدعا دارم.

اولاً: به استناد نظریه شماره ۳۸۴۵-۱۳۶۴/۴/۱۲ و مورخ ۱۳۶۷/۱۰/۱۴ و ۱۳۷۶/۳/۱ فقهای شورای نگهبان، مطالبه مزاد بر بدهی بدهکار به عنوان خسارت تاخیر تادیه چنانچه حضرت امام مدظله نیز صریحاً به این عبارت «آنچه به حساب دیرکرد تادیه بدهی گرفته می شود ربا و حرام است»، اعلام کرده اند، جایز نیست و احکام صادر شده بر این مبنی شرعی نمی باشد، مضاف بر این که به نظر شورای نگهبان که مطابق قانون اساسی وظیفه تطبیق مصوبات مجلس شورای اسلامی با قانون اساسی و شرع را بر عهده دارد، وصول خسارت تاخیر و تادیه خلاف موازین شرع است، لذا اگر در دعاوی چک خسارت تاخیر تادیه تجویز شده، بنا به مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام است که در مقام رفع اختلاف بین مجلس و شورای نگهبان تصویب شده است، لذا در پرداخت خسارت تاخیر تادیه، اصل بر غیرشرعی بودن آن است، علی هذا به نظر می رسد مصوبه معترض عنه که اشعار دارد که شهرداری گرگان رأساً، مبالغی معین، به صورت اجباری تحت عنوان خسارت تاخیر تادیه، مزاد بر بدهی شهروندان اخذ گرداند، صرف نظر از این که خلاف قانون و خارج از اختیارات قانونی است، خلاف شرع نیز از این جهت می باشد.

ثانیاً: با عنایت به مفاد اصول ۳۶ و ۳۷ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و مادتهای ۲ و ۱۷ قانون مجازات اسلامی، تعیین انواع جرایم و تخلفات و میزان مجازات هر یک از آنها و همچنین تعیین مراجع ذی صلاح به منظور رسیدگی به جرایم و تخلفات مختلف ارتكابی و اعمال مجازات قانونی درباره مجرمان و متخلفان از وظایف اختصاصی و خاص قانونگذار است، لذا مصوبه مذکور که در واقع مبین تعیین اخذ جریمه تاخیر تادیه برای کلیه چکهای برگشتی در هر سال، مزاد بر اصل بدهی صادرکنندگان آن است، ورود در قلمرو وظایف و اختیارات قانونی و خاص مجلس شورای اسلامی بوده و یقیناً خلاف قانون و خارج از اختیارات قانونی آن شورا در تصویب آن است، مضاف بر این که قانون

فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا دادنامه

اساسی دریافت هر گونه وجه از اشخاص را منوط به تدوین قانون و مقررات خاص در این زمینه می داند، که در این مورد بخصوص قانونگذار، مواد قانونی نیز تدوین کرده که مسیر و روال آن از طریق قوه قضائیه و صدور آراء از مراجع صالحه قضایی طی تشریفات خاص است که در حال حاضر در دادگاهها اعمال و محاسبه می شود، لذا شورای اسلامی شهر گرگان در یک اقدام تقنینی که در صلاحیت خاص مجلس نمایندگان منتخب مردم است، با تصویب مصوبه مورد بحث، مبادرت به وضع قانون و گام نهادن در فراتر از حدود اختیار مقام واضع به شرح فوق الاشاره کرده است.

ثالثاً: قانونگذار در ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی و تبصره الحاقی به ماده ۲ قانون صدور چک مصوب سال ۱۳۷۳، نحوه چگونگی اخذ خسارت تاخیر تادیه را مشخص و این امر را در صلاحیت خاص مرجع صالحه قضایی قرار داده است، در حالی که مصوبه معترض عنه بدون توجه به این امر قانونی، برخلاف قانون و خارج از اختیارات قانونی محوله، بدون توجه به نص صریح قانون که در صورت تغییر فاحش شاخص قیمت سالانه از زمان سر رسید تا هنگام پرداخت، دادگاه بایستی با رعایت تناسب تغییر شاخص سالانه که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین می شود، خسارت را مشخص نماید، به شهرداری این اجازه را داده است که اولاً: خودسرانه خود را در جایگاه دادگاه و اجرای احکام فرض کرده و این وجه را رأساً مطالبه و اخذ نماید.

ثانیاً: در سال اول ۱ درصد و در سالهای بعد نیم درصد از وجه چک برگشتی، به صورت یکسان و یکنواخت بابت کلیه چکهای برگشتی اخذ نماید! که این موضوع را در قالب کارمزد نیز آورده است! در حالی که محاسبه و دستور اخذ هر گونه خسارتی بابت چک برگشتی در صلاحیت خاص مرجع صالحه قضایی بوده و این امر به هیچ عنوان در قالب، بابت کارمزد نیز نمی گنجد، چرا که خدمتی ارائه نمی شود تا بابت آن کارمزد دریافت شود، مضاف بر این که تاکید می شود، صدور مصوبه جهت اخذ کارمزد و جریمه تاخیر و تادیه، در صلاحیت قانونی شوراها نیز نیست.

ریاست دیوان عدالت اداری، با توجه به عرایض قانونی فوق الذکر و با عنایت به دادنامه مشابه به شماره ۱۴۷۷ الی ۱۴۸۱ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۱۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری که در شماره ۱۸۵۲۲ روزنامه رسمی کشور نیز

فلا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا دادنامه

انتشار یافته و مبین ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر یزد در خصوص اخذ مبالغی تحت عنوان جریمه تاخیر و تادیه در پرداخت عوارض و وصول آن است، استدعای ابطال مصوبه شماره ۸۷/۲۷۷۳۴/۳ - ۱۳۸۷/۳/۲۶ شورای اسلامی شهر گرگان که در جلسه ۹۵ رسمی و علنی در مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۳ طی شماره ۸۶/۲۷۵۴۶/۸ - ۱۳۸۷/۳/۲۰ مصوب و به شهرداری جهت اجرا ابلاغ شده و مبنی بر اخذ کارمزد و خسارت تاخیر و تادیه از چکهای برگشتی شهروندان است و خلاف قانون و شرع و خارج از اختیارات قانونی آن مرجع در تصویب آن بوده را، در اجرای اصل ۱۰۵ و قسمت دوم اصل ۱۷۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده ۱ و بند ۱ ماده ۱۹ و قسمت اخیر ماده ۲۰ و ماده ۴۱ و ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۸۵ از تاریخ اجرا استدعا دارم."

متن مصوبه مورد اعتراض به قرار زیر است:

" شهردار محترم گرگان

با سلام

بازگشت به نامه شماره ۱۱۵۴۳/۹ - ۱۳۸۷/۳/۱۲ شهرداری، در خصوص مصوبه شماره ۸۶/۲۴۲۸۸/۳ - ۱۳۸۶/۹/۴ مربوط به اخذ کارمزد از مودیان بابت هزینه مصروفه برای چکهای برگشتی و درخواست اصلاح بند ۱ مصوبه مذکور که به کمیسیون اداری، مالی و بودجه ارجاع که پس از دریافت گزارش آن کمیسیون در مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۳ موضوع در دستور نمود و پنجمین جلسه رسمی و علنی این شورا به شماره ۸۶/۲۷۵۴۳/۸ - ۱۳۸۷/۳/۲۰ قرار گرفت که پس از طرح در جلسه پیشنهاد شهرداری به شرح ذیل مصوب گردید.

« کلیه چکهای برگشتی در هر سال مالی یک درصد به عنوان کارمزد برای همان سال و در صورت عدم پرداخت در سالهای بعد، به ازای هر سال، نیم درصد به عنوان خسارت تاخیر تادیه از مودی وصول گردد»

ضمناً مصوبه فوق « در اجرای ماده ۸۵ و ۹۳ قانون شوراها» پس از مهلت قانونی قابل اجرا می باشد. - رئیس شورای

اسلامی شهر گرگان "

فتو کپی
رئیس هیئت عمومی
دیوان عدالت اداری
تهران
تاریخ: ۱۳۸۸/۰۵/۰۱
شماره: ۵
پست: ۱
محل: (طبع جوی پارک شهر) دیوان عدالت اداری

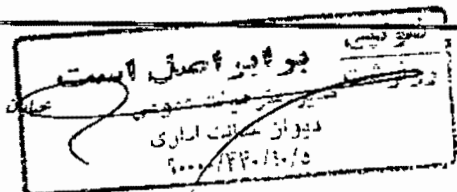
فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا دادنامه

در پاسخ به شکایت مذکور، شهرداری گرگان به موجب لایحه شماره ۹۷۷۷/۹ - ۱۳۹۰/۲/۲۸ توضیح داده است که:

" ۱- یکی از شرایط اصلی و اساسی در طرح هر نوع شکایت و دعوا داشتن سمت شاکی است کما این که در چندین ماده از مواد قانونی آیین دادرسی دیوان عدالت اداری به این مهم توجه شده است از جمله ماده ۵ و بند الف و پ ماده ۲۰ آیین دادرسی دیوان عدالت اداری آمده است که شاکی باید در طرح شکایت در دیوان عدالت سمت داشته باشد و در صورت عدم احراز سمت شکایت ایشان قابل ایراد و رد است شاکی در پرونده حاضر هیچ دلیلی مبنی بر داشتن سمت ارائه نکرده است و اساساً ایشان دارای شخصیتی در شهر گرگان است که بنا به دلایل واهی و برای هر شخصی اعم از این که دارای حق باشد یا نباشد طرح شکایت می نماید و تمام قضات شهر گرگان شخصیت ایشان را شناخته و اگر از وضعیت ایشان از دادستان و یا رئیس دادگاههای حقوقی گرگان و استان استعلام به عمل آید دقیقاً این موضوع را تایید می نمایند و جهت تایید این ادعا نیز در هیأت عمومی دیوان در یک تاریخ ۴ فقره شکایت علیه شهرداری و شورای اسلامی شهر تحت کلاسه ۵۳۸۲۸ - ۵۳۸۵۵ و ۵۳۸۵۷ به تاریخ ۱۳۸۹/۸/۳ و کلاسه فوق مطرح کرده است که در هیچ یک از پرونده ها ایشان سمت در طرح شکایت ندارد و یکی از علت های طرح شکایت ایشان چون کمیسیون ماده صد مستقر در شهرداری برای ساخت و ساز بدون پروانه ایشان در حریم شهر، رأی تخریب صادر کرده است پرونده های متعددی علیه شهرداری در محاکم حقوقی و دیوان عدالت اداری مطرح کرده که در هیچ یک از آنها شخصاً ذی نفع نبوده و هیچ سمتی در طرح شکایت نداشته است، بنابراین از قضات هیأت به دلیل نداشتن سمت درخواست رد شکایت شاکی را دارد.

۲- اما در خصوص موضوع شکایت به عرض قضات هیأت می رساند بعد از این که اشخاص در اجرای ماده ۷۷ قانون شهرداری عوارض و یا دیون خود را تقسیط و بابت آن چک به شهرداری می پردازند در صورتی که پس از مراجعه به بانک محال علیه چک مذکور فاقد موجودی باشد شهرداری ناگزیر جهت وصول حقوق قانونی خود از طریق

فلا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا دائنامه

مراجع قضایی اقدام می نماید و در این راستا شهرداری جهت طرح دعوا هزینه هایی از جمله ابطال هزینه تمبر و دادرسی و حق الوکاله وکیل و ... انجام می دهد که در جهت پوشش و جبران این هزینه ها پیشنهادی به شورای اسلامی شهر داده است که شورای اسلامی شهر آن را تصویب و در اجرای ماده ۸۳ قانون شوراها فرمانداری نیز آن را تایید کرده و در مواعد مقرر مورد اعتراض هیچ مرجعی واقع نشده است و در قانون خصوصاً ماده قانون مرقوم آمده است مصوبات شورای اسلامی شهر پس از گذشت دو هفته قطعی و لازم الاجراست و فقط وزیر کشور حق ابطال آن را دارد و طرح شکایت در آن هیأت نیز مستلزم داشتن سمت بوده و شاکی فاقد آن است.

نکته دیگر این که مبلغ مورد اعتراض فقط از چکهایی اخذ می شود که پس از طرح دعوا و انجام هزینه توسط شهرداری و قبل از این که پرونده منتج به صدور رأی شد و هزینه های مصروفه در قالب مصوبه مذکور از مودیان اخذ می شود چون اگر بعد از طرح دعوا و انجام هزینه توسط شهرداری پرونده منتج به رأی شود قاضی صادرکننده رأی در انتهای رأی هزینه های انجام شده شهرداری را قید و مودی مکلف است برابر رأی صادر شده نسبت به پرداخت آن اقدام نماید لیکن تعدادی از پرونده ها قبل از این که منتج به رأی شود با ارسال اخطاریه از طرف دادگاه به درب منازل مودیان به شهرداری مراجعه و نسبت به پرداخت آن اقدام می نمایند در این حالت مصوبه فوق اجرا شده و هزینه های انجام شده در قالب مصوبه اخذ خواهد شد. البته نحوه نگارش پیشنهاد و مصوبه نیاز به اصلاحاتی دارد که قطعاً این امر صورت خواهد گرفت. لذا با توجه به مراتب فوق به نظر می رسد قضات آن هیأت نیز با شهرداری و شورای اسلامی شهر همسو بوده که مودیانی که شهرداری برای آنها هزینه می نماید تا نسبت به اخذ عوارض تعیین شده که قانوناً می بایست نقداً پرداخت نماید تقسیط می نمایند و آن هم در موعد مقرر پرداخت نمی نمایند این هزینه های انجام شده اخذ شود و اگر غیر از این باشد به کسانی که نسبت به شهرداری بدحسابی کرده و شهرداری جهت وصول حقوق قانونی خود هزینه کرده جایزه بدحسابی می دهیم که چرا که اصل حقوق شهرداری وصول نشده چون هزینه های انجام شده بابت تمبر و حق الوکاله از حقوق بیت المال هدر خواهد رفت بنابراین با توجه به مراتب

فلا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا دادنامه

فوق و به دلیل واهی بودن شکایت شاکی خصوصاً عدم وجود سمت درخواست رد شکایت را دارد."

رئیس شورای اسلامی شهر گرگان به موجب لایحه شماره ۵۲۷/۸۹-۳/۱۷-۱۳۹۰، پاسخ شماره ۹۷۷۷/۹-

۱۳۹۰/۳/۲۸ شهردار گرگان را پاسخ شورای اسلامی شهر گرگان نیز اعلام می کند.

در خصوص ادعای شاکی مبنی بر مغایرت مصوبه مورد اعتراض با شرع مقدس اسلام سوابق در اجرای ماده ۴۱ قانون دیوان عدالت اداری به شورای نگهبان قانون اساسی ارسال می شود قائم مقام دبیر شورای نگهبان به موجب نامه شماره ۹۰/۳۰/۴۱۹۸۸-۱۳۹۰/۱/۲۴ پاسخ می دهد که:

"موضوع مصوبه جلسه ۹۵ مورخ ۱۳۸۷/۳/۳۰ به شماره ۸۶/۲۷۵۴۳/۸ شورای اسلامی شهر گرگان، در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۴ فقهای معظم شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و مصوبه مذکور خلاف موازین شرع شناخته نشد."

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ یاد شده با حضور رؤسا، مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد. پس از بحث و بررسی، با اکثریت آراء به شرح آینده به صدور رأی مبادرت می کند.

رأی هیأت عمومی

اولاً: با توجه به حدود وظایف و اختیارات شوراهای اسلامی شهر به شرح مقرر در ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب سال ۱۳۷۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی، مصوبه مورد اعتراض در باب تجویز اخذ کارمزد و خسارت تاخیر تادیه، از حدود اختیارات شورای اسلامی شهر گرگان خارج است. ثانیاً: مقنن در مواد ۷۷ و ۱۰۰ و تبصره های ذیل آن از قانون شهرداری حسب مورد پرداخت عوارض و جریمه را پیش بینی کرده است و مقررات مذکور متضمن حکمی مبنی بر اخذ خسارت

فلا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا دادنامه

تاخیر تادیه و کارمزد مازاد بر جریمه یا عوارض تعیین شده نیست. بنابراین مصوبه مورد اعتراض که متضمن اخذ کارمزد و جریمه تاخیر تادیه برای چکهای برگشتی است، با قانون مخالفت دارد و به استناد بند ۱ ماده ۱۹ و ماده ۲۰ و ماده ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری از تاریخ تصویب ابطال می شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

محمدجعفر منتظری

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری (خلع جنوبی پارک شهر) دیوان عدالت اداری

دیوان عدالت اداری
تهران